

BZA2 – VÍCEPDLAŽNÍ BUDOVY

- ÚVOD
- RÁMOVÉ KONSTRUKCE

- ZTUŽUJÍCÍ STĚNY – zásady umístění, typy stěn, deformace, tuhosti, navrhování, vyztužení, konstrukční zásady

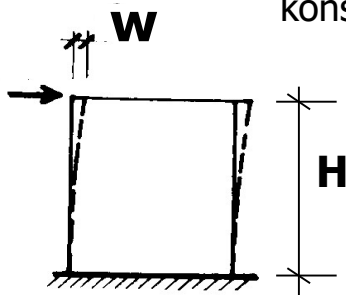

- ZÁKLADOVÉ KONSTRUKCE
- SCHODIŠTĚ
- SUTERÉNNÍ A OPĚRNÉ STĚNY

STABILITA BUDOV

-1. skupina MS porušení ztrátou stability polohy
- překlopení

-2. skupina MS vodorovný průhyb od větru
konstrukce jako celku

$$w \leq H / 800$$

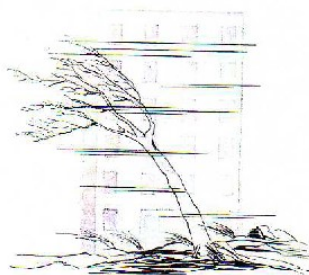
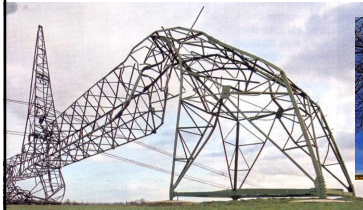
(konstr. se ztužujícími stěnami)

$$w \leq H / 500$$

(konstr. bez ztužujících stěn)

zatížení větrem – ČSN EN 1991-1-4

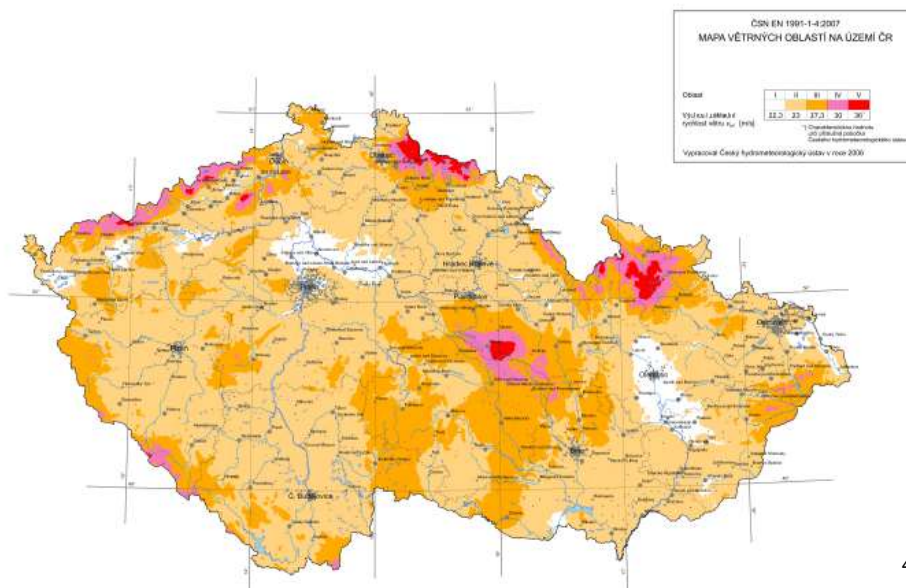
- $w_d = q_{ref} \cdot c_e(z) \cdot C_{pe,i} \cdot \gamma_f$ $\gamma_f = 1,5$
- w_k ... charakteristická hodnota tlaku větru na $1m^2$ obvodového pláště
viz mapa větrných oblastí ČR

- $C_e(z)$ ... součinitel expozice – podle charakteru terénu a výšky nad terénem
- C_{pe} C_{pi} ... tvarový součinitel pro tlak a sání pro betonové "tuhé" rámy uvažujeme obv. součet na návětrné straně budovy

3

mapa větrných oblastí ČR

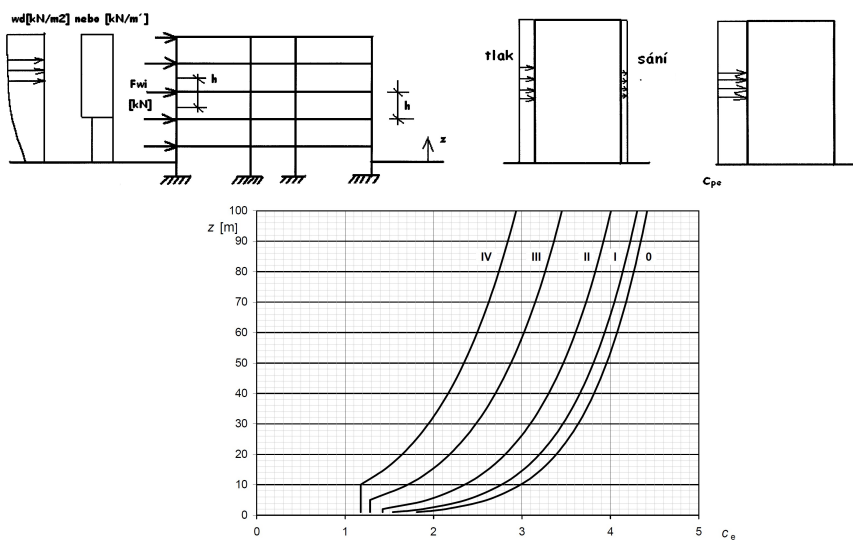
4

kategorie terénu a její parametry

Kategorie terénu	v ČR
0 moře a přímořské oblasti	není
I jezera nebo plochá krajina bez překážek	většina území ČR
II oblasti s nízkou vegetací, jako je tráva nebo izolované překážky (stromy, budovy)	
III oblasti rovnoměrně pokryté vegetací, budovami nebo překážkami (vesnice, lesy)	
IV Městské oblasti, ve kterých je nejméně 15% povrchu pokryto pozemními stavbami, jejichž průměrná výška je větší než 15m	některé části Prahy, Brna, ...

5

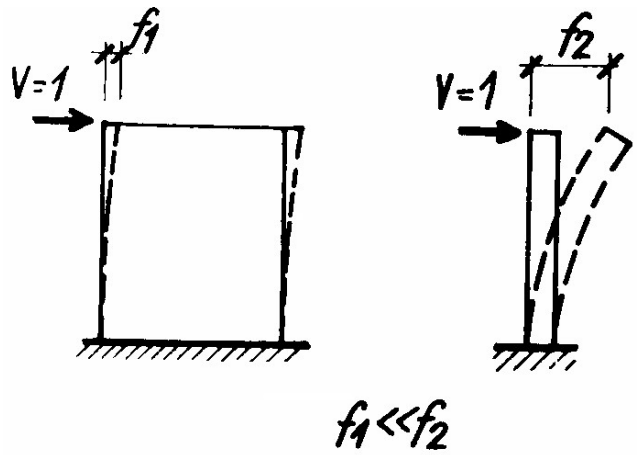
$C_e(z)$ ... součinitel expozice

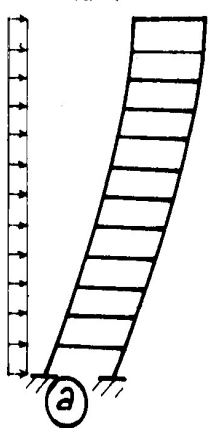
součinitel $C_e(z)$ ...dle kategorie terénu a referenční výšky z

6

přenášení účinků zatížení větrem

RÁM

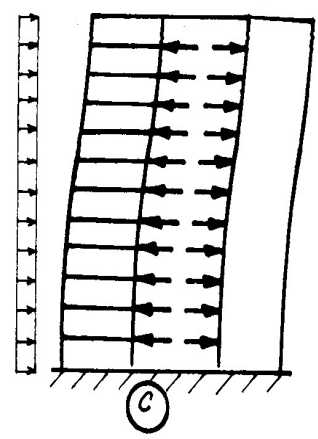
(a)

STĚNA

(b)

KOMBINOVANÁ SESTAVA

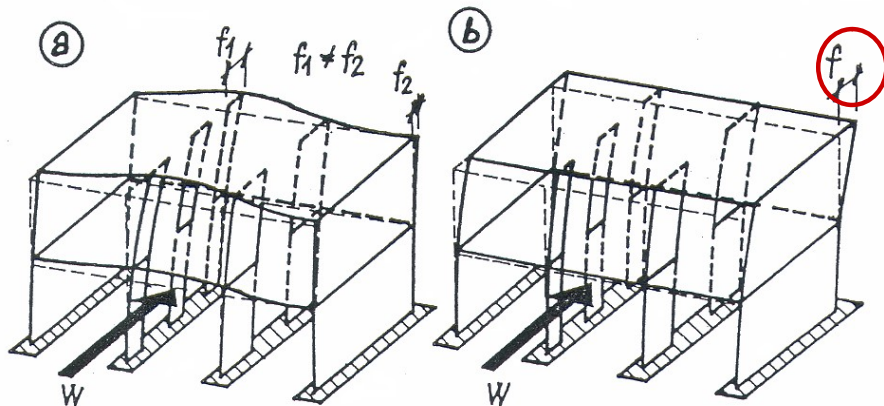

(c)

nejčastěji kombinace

NETUHÉ stropy

TUHÉ stropní tabule

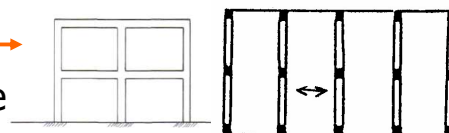
zatížení od větru se rozdělí zhruba jako u zatížení svislého (více přebírají vnitřní rámy)

zatížení od větru se rozdělí podle tuhosti jednotlivých prvků (všechny rámy zhruba stejně)

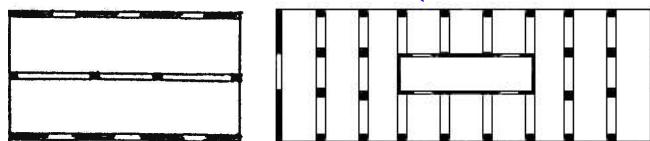
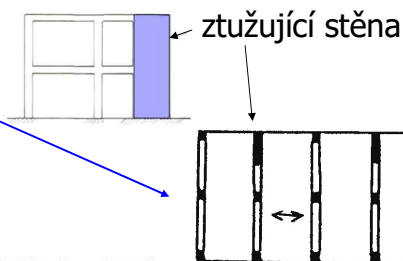
9

ztužené a neztužené rámy

- neztužený rám →
– svislé i vodorovné zatíže

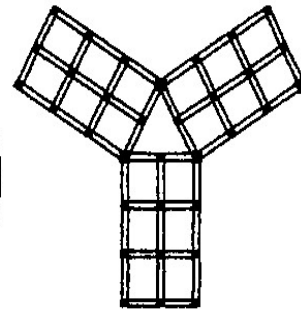
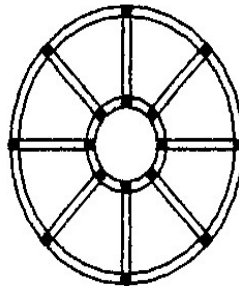
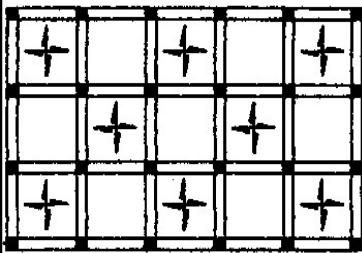
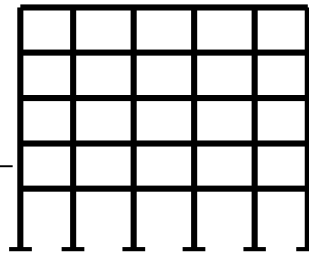
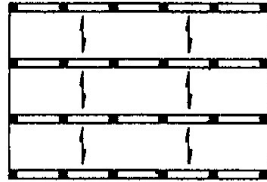
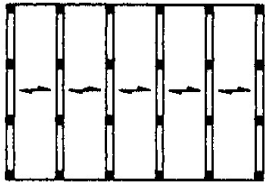

- ztužený rám
– pouze svislá zatížení, vodorovná přenesou ztužující prvky

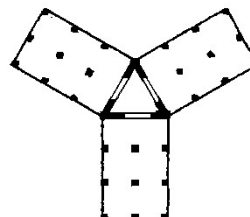
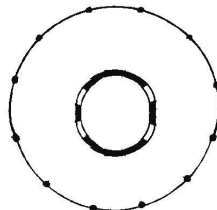
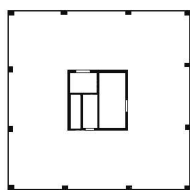
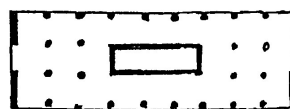
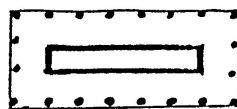
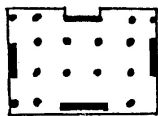
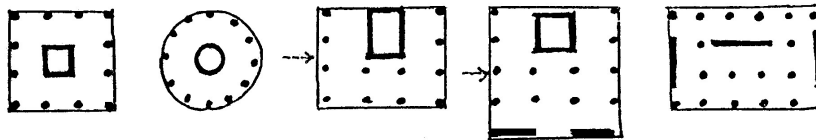

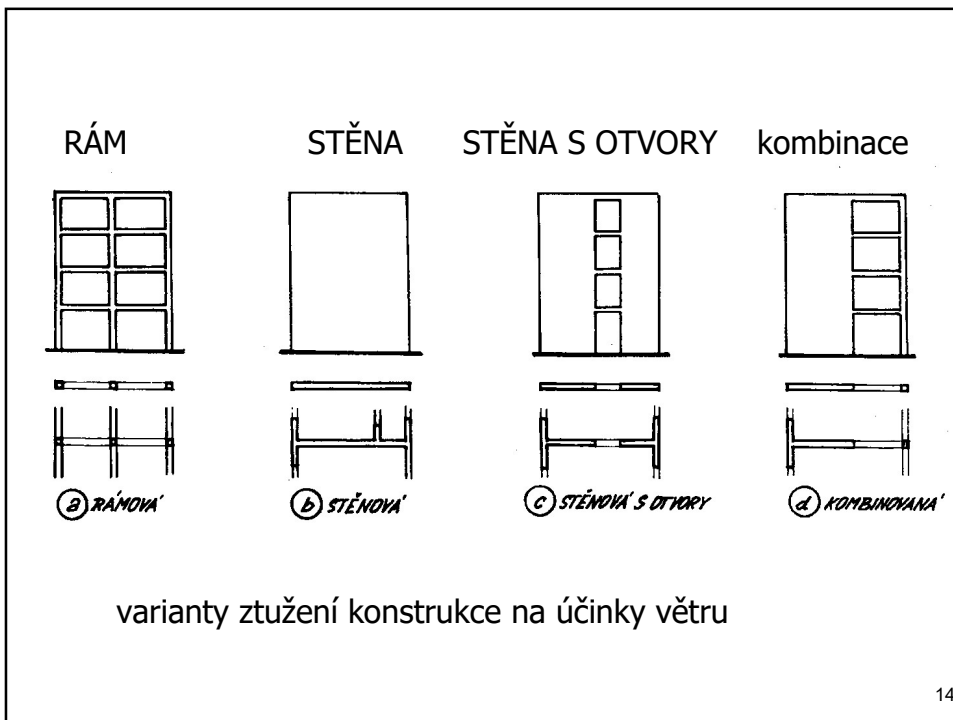
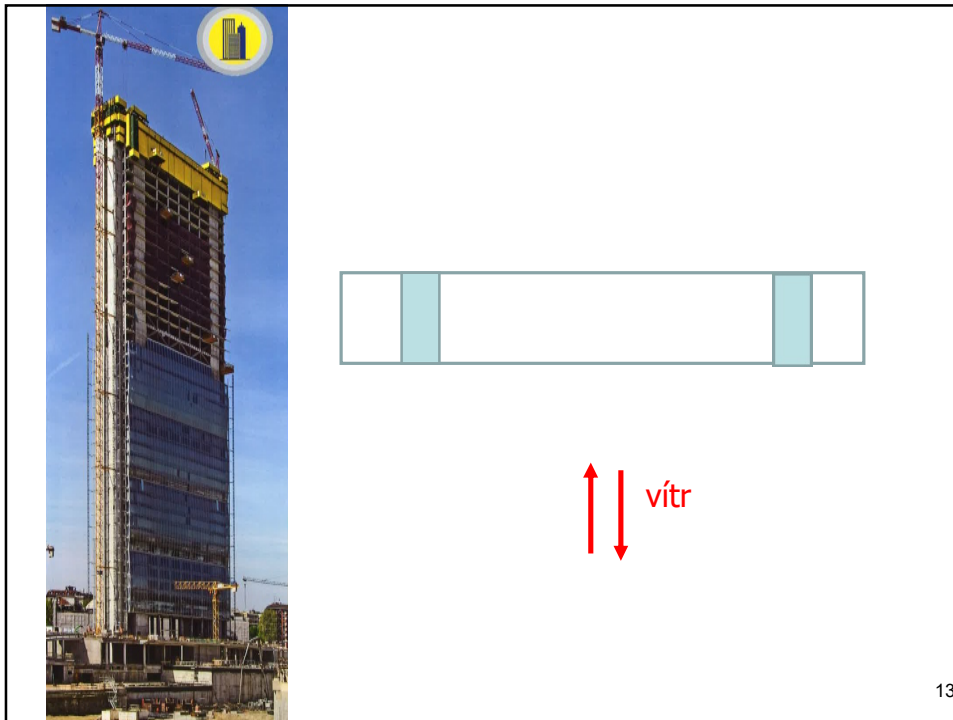
10

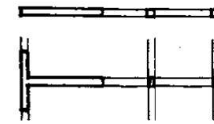
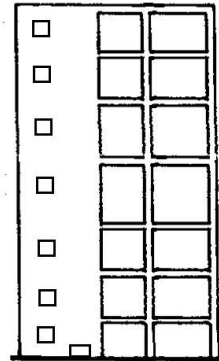
tuhost systému - **RÁMY**
příčné   podélné

lokálně podepřené desky ... nutné jsou ztužující prvky
– stěny, jádra

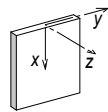

d. KOMBINDYANA'

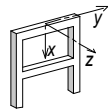
Prostorová tuhost a stabilita stavebních konstrukcí

Ztužující systémy:

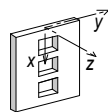
Smyková stěna

- ohybová tuhost EI_z
- smyková tuhost GA_{sy}

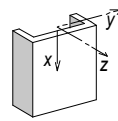
Rám

- ohybová tuhost
- náhr. smyk. tuhost GA_{sy}

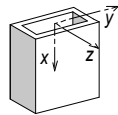
Stěna s prostupy

- náhr. ohyb. tuhost EI_z
- náhr. smyk. tuhost GA_{sy}

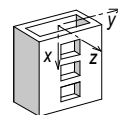
Otevřený profil jádra

- ohybová tuhost EI_z a EI_y
- smyková tuhost GA_{sy} a Ga_{sy}
- tuhost v krutu GI_T
- tuhost v ohyb. kroucení EC_M

Uzavřený profil jádra

- ohybová tuhost EI_z a EI_y
- smyková tuhost GA_{sy} a Ga_{sy}
- tuhost v krutu GI_T
- tuhost v ohyb. kroucení EC_M

Uzavřený profil s otvory

- náhr. ohyb. tuhost EI_z a EI_y
- náhr. smyk. tuhost GA_{sy} a Ga_{sy}
- tuhost v krutu GI_T
- tuhost v ohyb. kroucení EC_M

ztužující systémy rovinné

ztužující systémy prostorové 16

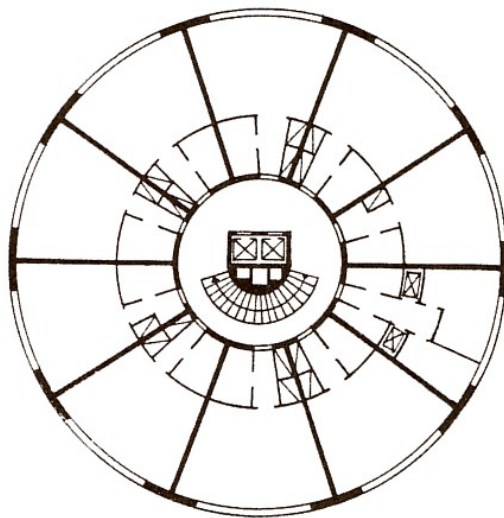

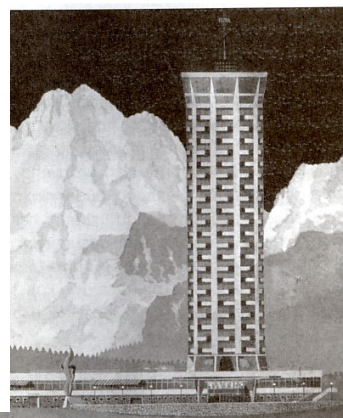
20-ti podlažní budova
Kanada
stropní desky z lehkého betonu
(pro odlehčení stavby)

převážně sloupový systém

uvolnění dispozice
vnitřní sloupy
+ **OBVODOVÁ**
nosná a ztužující stěna
s otvory dle architektonických
požadavků (vzhled fasády)

společné uspořádání lůžkového podlaží

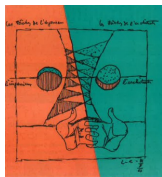

Pohled na hotel

Výšková budova
s ideou pyramidálního tvaru ve tvaru indiánského týpí
inspirační podnět z roku 1957
návrh Dr. Ing. Františka Čížka

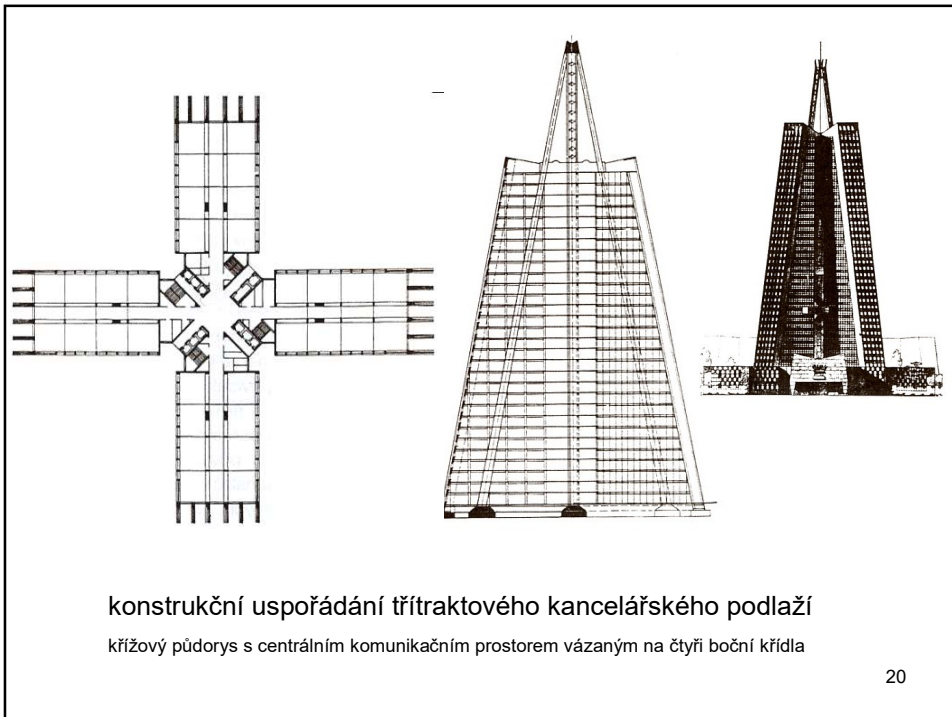
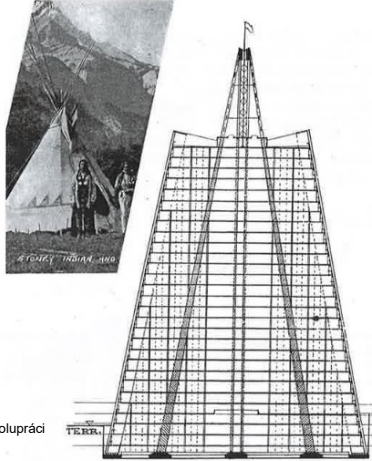
naprosto mimořádná osobnost betonového stavitelství 50. – 80. let 20. století
ve sféře projektové a konstrukční činnosti zcela přesahující běžnou profesionální tvorbu –
podněcoval spolupráci mezi statikem – tvůrcem konstrukce a architektem
– z jeho **spolupráce a dialogu s architekty** vznikly odvážné architektonicky výrazné objekty

ve spolupráci s arch. Josefem Havlíčkem
soutěžní návrh na radnici v Torontu
→ model z roku 1958

Emblém Le Corbusiera ke spolupráci
architekta a inženýra
1960

August Perret: Architektura a konstrukce jsou dva neodlučitelné pojmy.

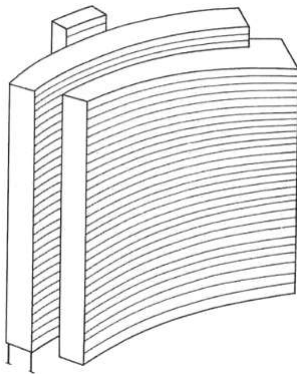
konstrukční uspořádání třítraktového kancelářského podlaží

křížový půdorys s centrálním komunikačním prostorem vázaným na čtyři boční křídla

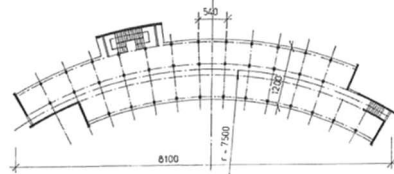
návrh správní budovy Severočeských hnědouhelných dolů v Mostě
115m

úprava ztužujícího systému Dr. Ing. František Čížek
+ Stavoprojekt Hradec Králové, 1968

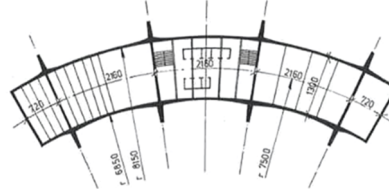
objemová kompozice

+ původní návrh uspořádání dispozice

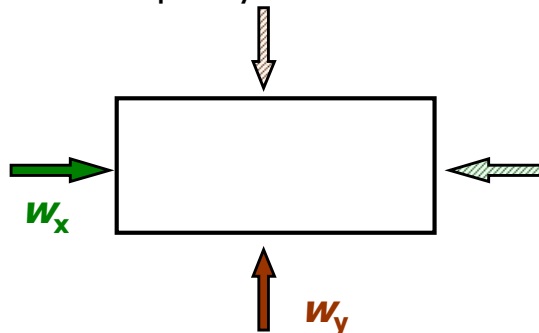

upravený návrh – uspořádání nosné konstrukce
s vyznačením prvků superstruktury podle vítězného návrhu

21

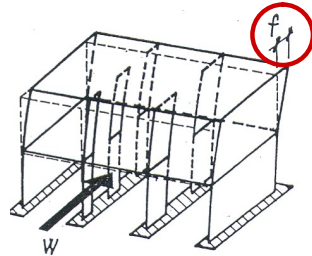
- ztužující prvky - po výšce konstantní průřez
- u budov obdélníkového půdorysu se ztužujícími prvky ve směru hran půdorysu - posuzují se pouze dva směry větru:
  - vítr působící ve směru podélných stěn
  - vítr působící ve směru příčných stěn

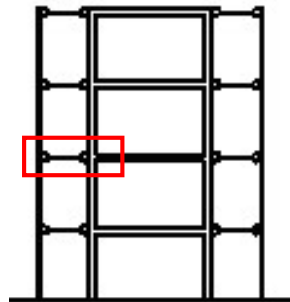
22

předpoklady návrhu ztužujících prvků

- tuhá stropní tabule (betonová)

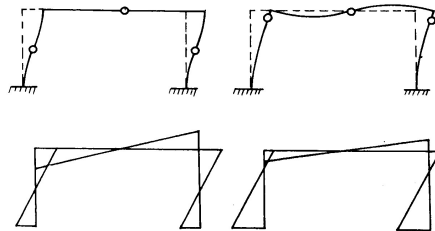
- kloubové připojení stropní tabule ke ztužujícím prvkům

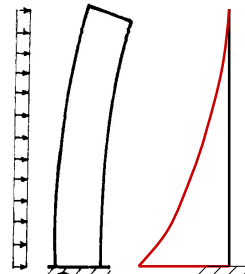
23

Deformace → momenty od účinků zatížení větrem

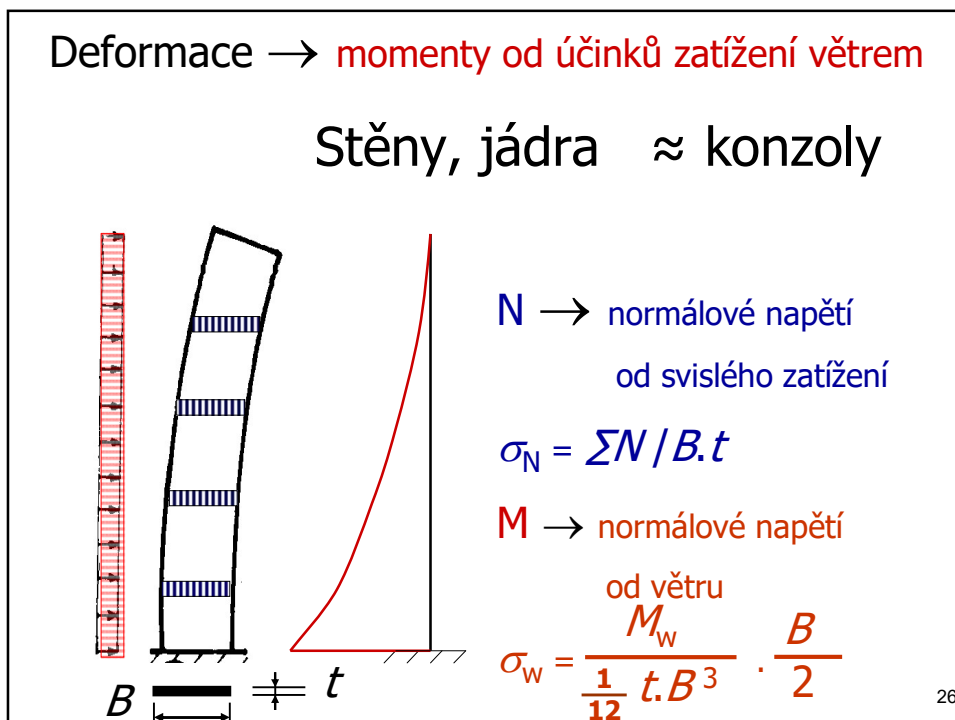
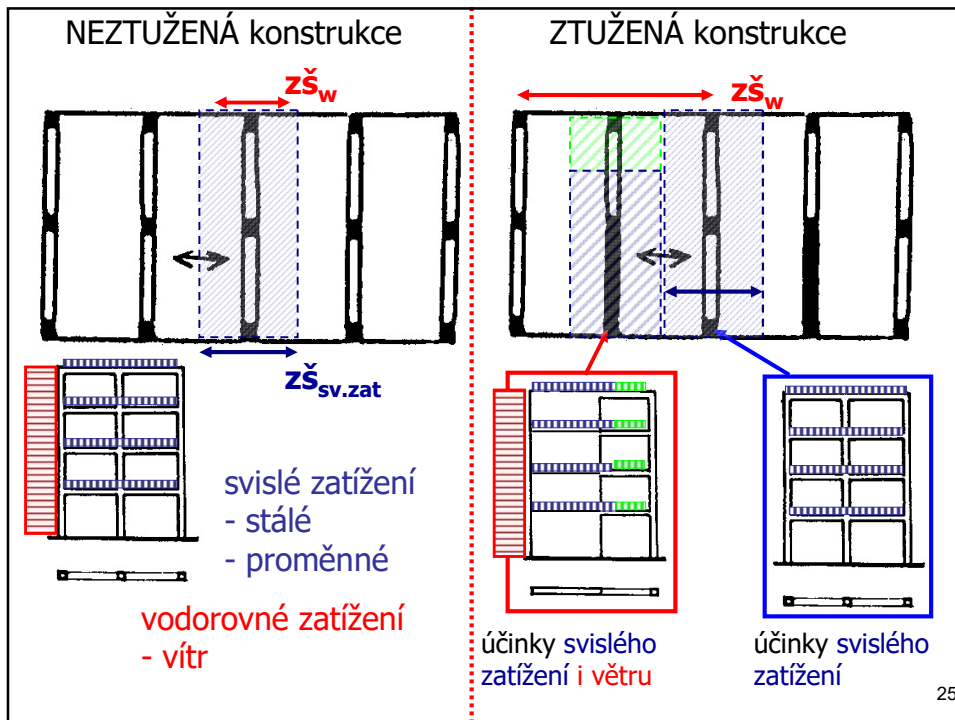
Rámy – dle tuhostí prvků a styčnicků

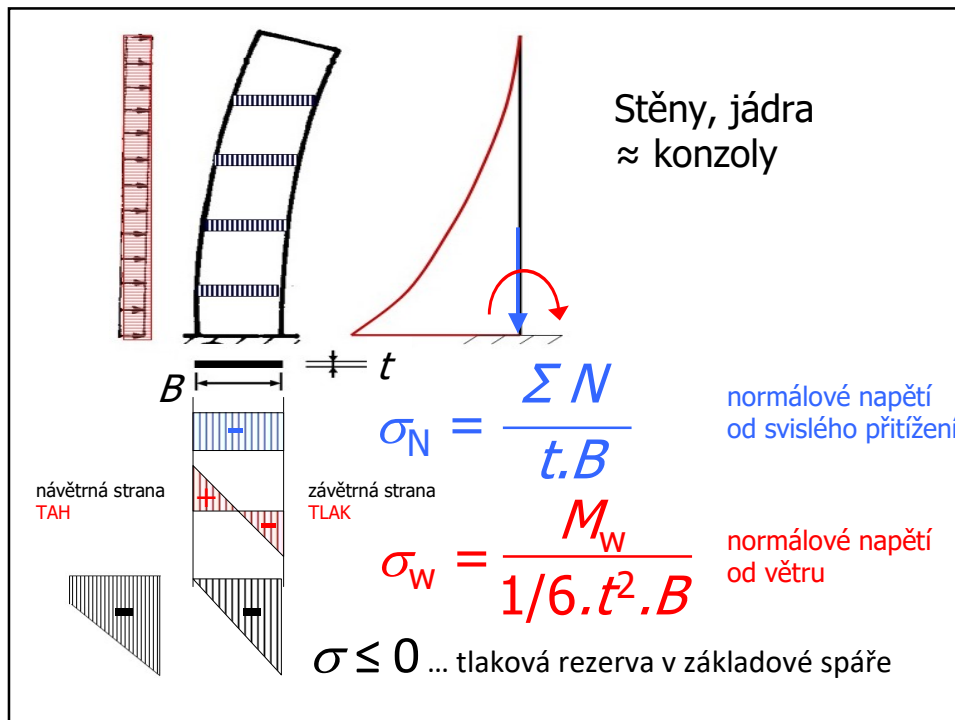

Stěny, jádra ≈ konzoly

M → normálové napětí

Stěny, jádra
≈ konzoly

normálové napětí
od svislého přetížení

$$\sigma_N = \frac{\Sigma N}{B \cdot t}$$

normálové napětí
od větru

$$\sigma_W = \frac{M_W}{1/6 \cdot B \cdot t^2}$$

$\sigma \leq 0$ ... tlaková rezerva v základové spáře

návětrná strana
TAH

závětrná strana
TLAK

Vyšetřujeme 3 zatěžovací stavy:

- minimální svislé přetížení (charakt. hodn.) + vítr (charakt. hodn.)
... nemá vznikát tah v základové spáře
⇒ počet a tuhost stěn
- minimální svislé přetížení (návrhové hodn.) + vítr (návrhové hodn.)
⇒ pokud vzniká tah, je třeba kotvit základové konstrukce
- maximální svislé přetížení (návrhové hodn.) + vítr (návrhové hodn.)
⇒ návrh svislé výztuže do stěn + vodorovná výztuž, spony

ztužení skeletové konstrukce

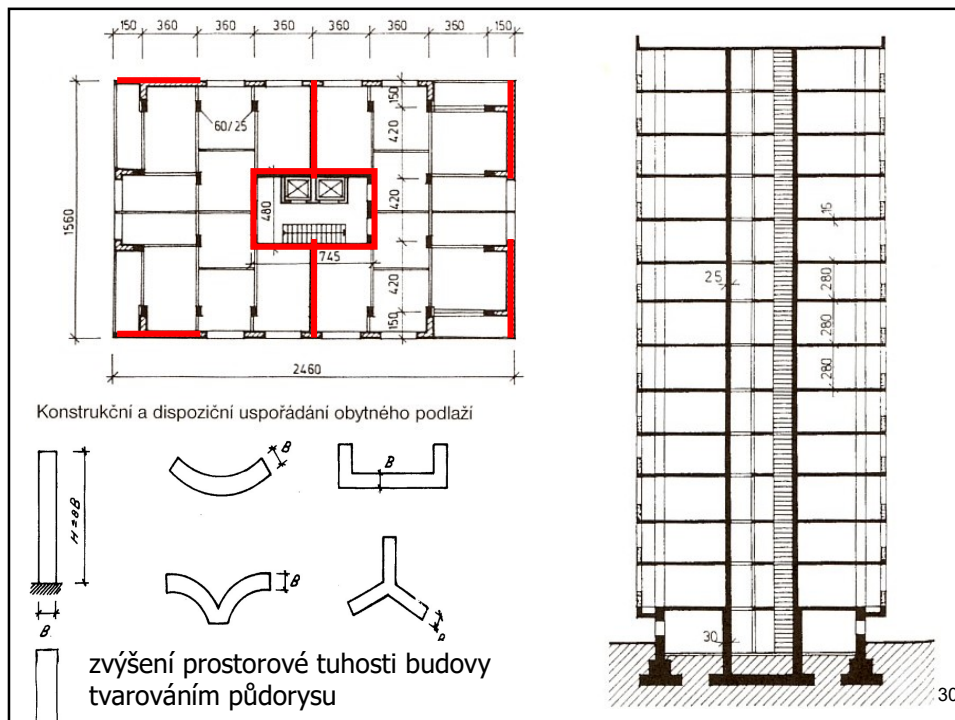
- nižší počet podlaží – vyhoví jen skelet
- vyšší objekty – sloupy, příčle (... rámy)
– se ztužujícími prvky
(technické možnosti a ekonomika)
- výškové objekty – speciální systémy

viz přednáška Vývoj konstrukčních systémů výškových budov a mrakodrapů
http://people.fsv.cvut.cz/www/hanzlhan/133bk1/BZA2_2019/SRUMA_vyskove_budovy_2019.pdf

Ing. Vlastimil Šrůma, CSc., MBA

9.5.2023

29

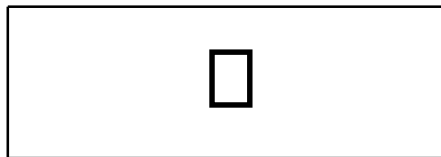

zásady pro návrh ztužujících prvků :

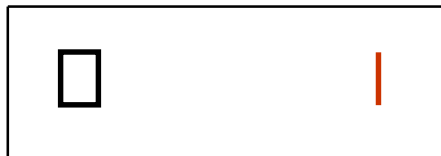
- využití ztužujících prvků vyplývajících z dispozice
- dostatečná tuhost ztužujících prvků (k zachycení téměř veškerého vodorovného zatížení → max. moment setrvačnosti)
- umístění ztužujících prvků:
  - nebránit deformacím od objemových změn (smršťování, teplotní změny)
  - symetrie, těžiště v místě výslednice zatížení větrem (zabránění namáhání prvků kroucením)
  - roviny stěn se nesmějí protínat v jednom bodě
  - max. možné svislé zatížení (zatěžovací plochy)

31

Symetrické umístění ztužujících prvků

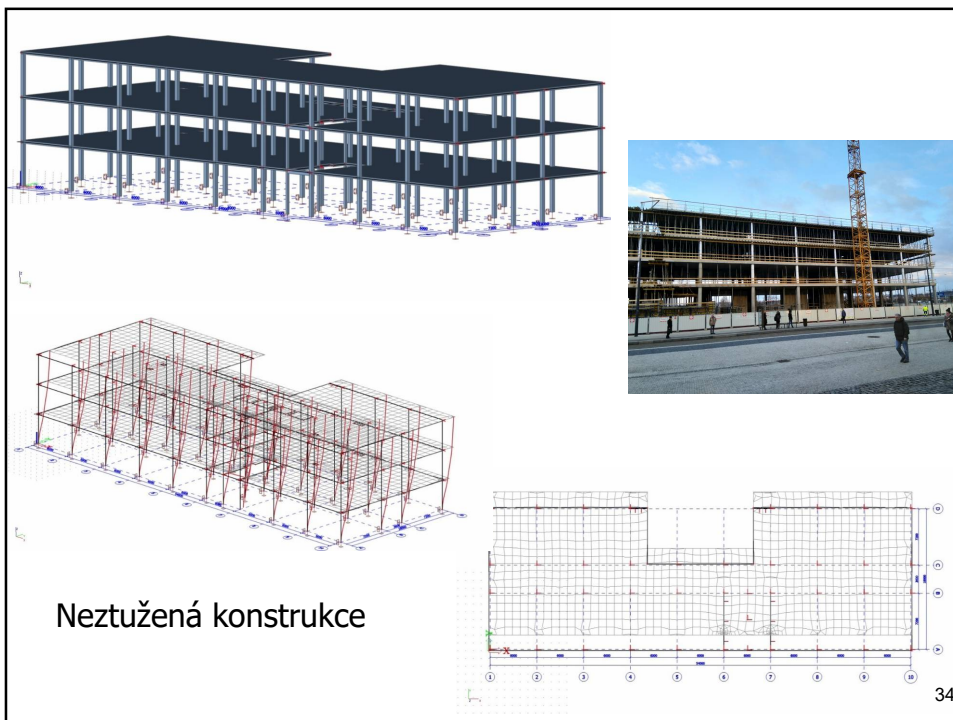
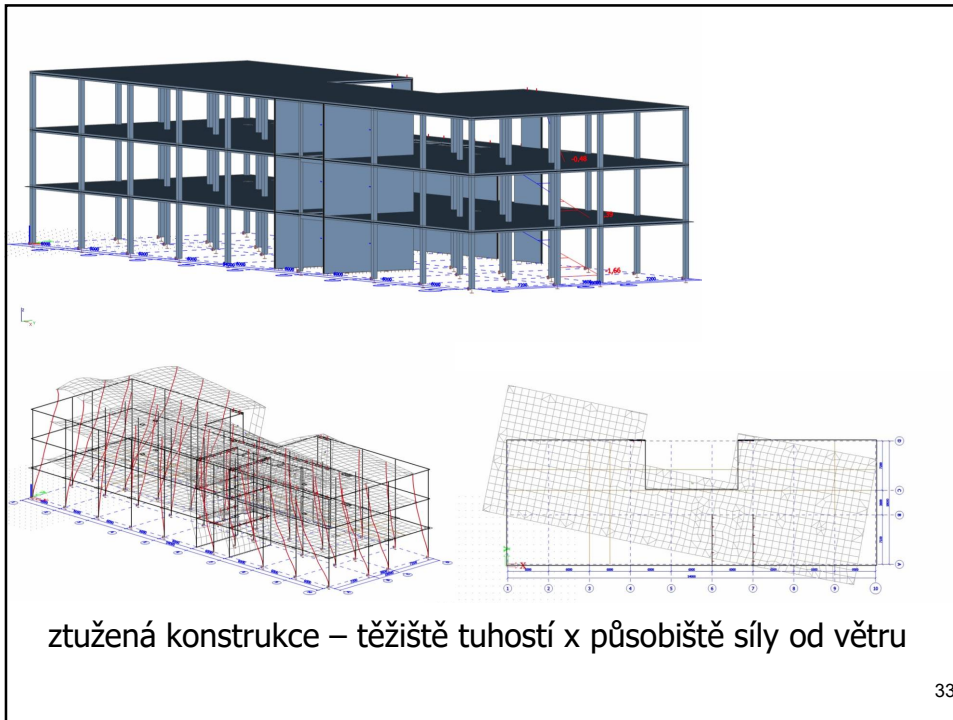

?

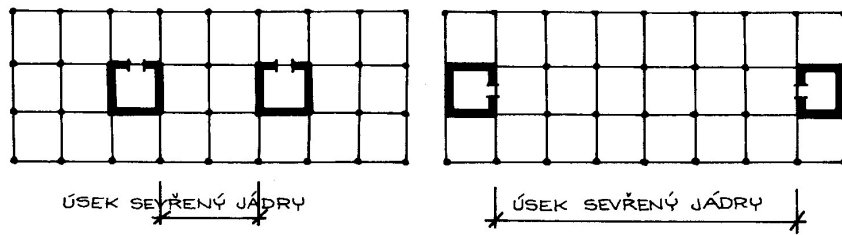

32

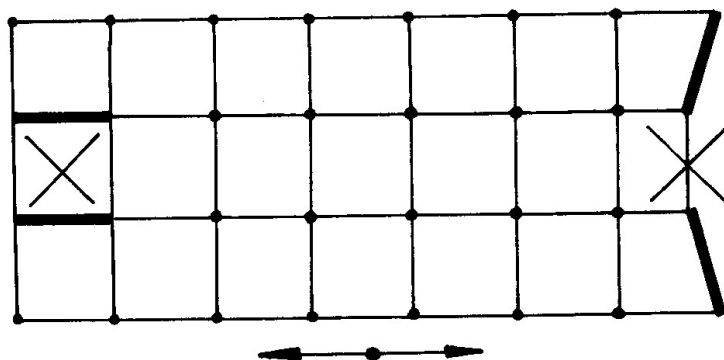
vhodné a nevhodné
rozmístění ztužujících prvků
(ze statického hlediska)

SMRŠŤOVÁNÍ

35

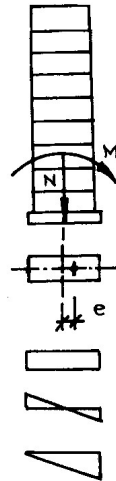
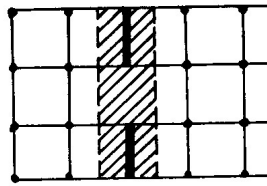
vhodné a nevhodné
rozmístění ztužujících prvků
(ze statického hlediska)

36

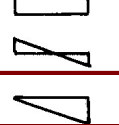
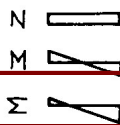
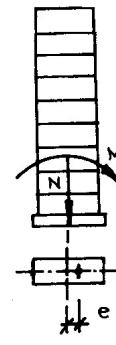
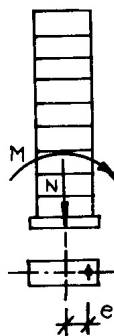
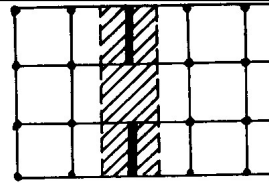
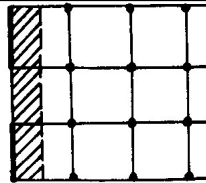
zatížení
ztužujících stěn

- vítr
=> ohybový moment
- svislé přetížení
=> normálová síla

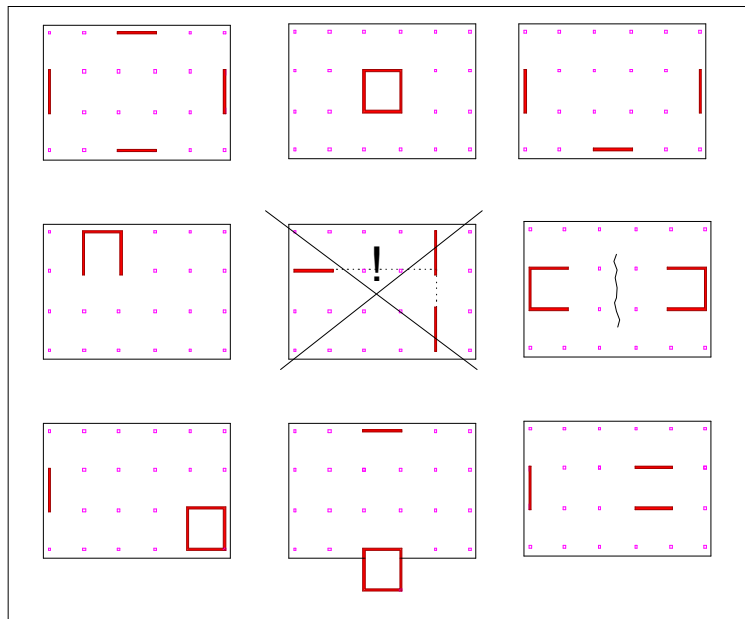
37

svislé přetížení !!!

38

umístění smykových stěn a ztužujících jader

39

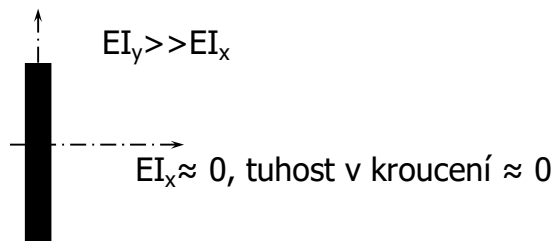
KONSTRUKCE SE
ZTUŽUJÍCÍMI PRVKY = mnohokrát staticky
neurčitý systém

→ zjednodušené idealizace
předběžné návrhy
interpretace a kontrola výsledků

40

Idealizace

- stropní desky
  - tuhé pro přenášení zatížení ve své rovině
  - kloubově připojeny ke ztužujícím prvkům
- ztužující stěny (jednotlivé)
  - zanedbatelná tuhost kolmo ke své rovině
  - zanedbatelná tuhost v kroucení

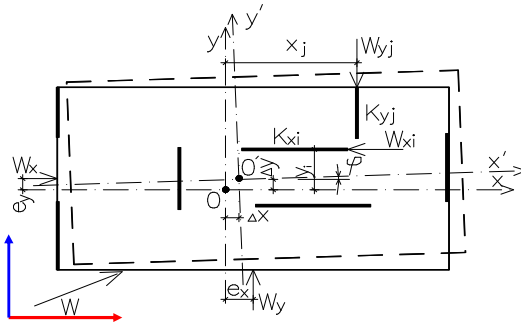
- ostatní svislé prvky (sloupy) - tuhost nepatrná

41

- Podle tvaru a uspořádání ztužujících prvků v půdoryse rozhodnout, zda uvažovat :
  - systém rovinných prvků (jednotlivých stěn)
  - prostorový systém (ztužující prvky s tuhostmi K_x, K_y, K_t)
- Ztužující systémy :
  - staticky určité
  - staticky neurčité

42

Výpočet rozdělení vodorovného zatížení stěn

Účinkem vodorovného zatížení se stropní tabule vodorovně posune a potočí

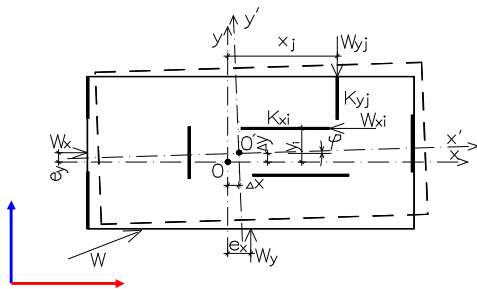
→ 3 neznámé: posuny Δx , Δy , natočení φ

→ 3 výminky rovnováhy

$$\rightarrow W_x = \sum_{i=1}^n W_{xi} \quad \uparrow \quad W_y = \sum_{j=1}^m W_{yj}$$

$$\curvearrowright W_{yj} e_x - W_{xi} e_y = \sum W_{yj} x_j - \sum W_{xi} y_i$$

43

Počátek O - v těžišti tuhostí stěn

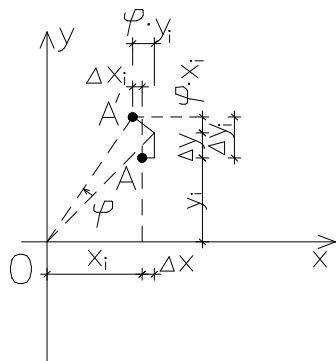
$$\sum_{j=1}^m K_{yj} x_j = 0$$

tuhost j-té stěny ve směru y

$$\sum_{i=1}^n K_{xi} y_i = 0$$

tuhost i-té stěny ve směru x

44

posuny bodů: $\Delta x_i = \Delta x - \varphi y_i$

$$\Delta y_i = \Delta y + \varphi x_i$$

síly ve stěnách vzniklé translací
a rotací:

$$W_{yj} = (\Delta y + \varphi x_j) K_{yj}$$

$$W_{xi} = (\Delta x - \varphi y_i) K_{xi}$$

z výminek rovnováhy $\rightarrow \Delta x, \Delta y, \varphi$

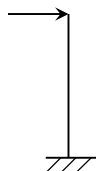
$\rightarrow$ síly působící v jednotlivých stěnách

45

- Pokud výslednice zatížení větrem prochází těžištěm tuhostí $\rightarrow$ není natočení

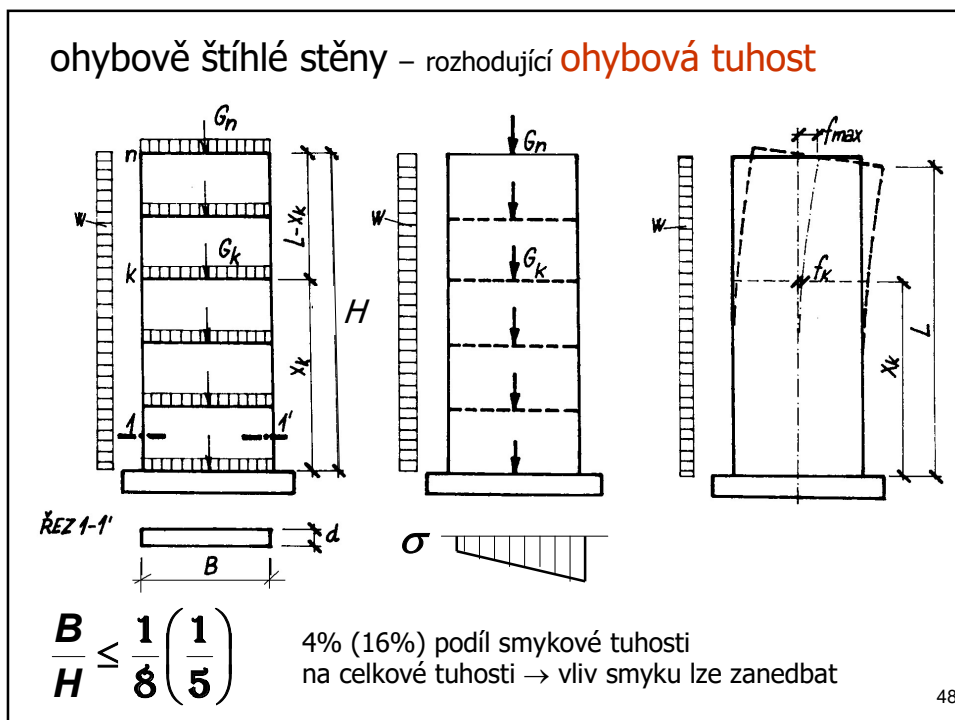
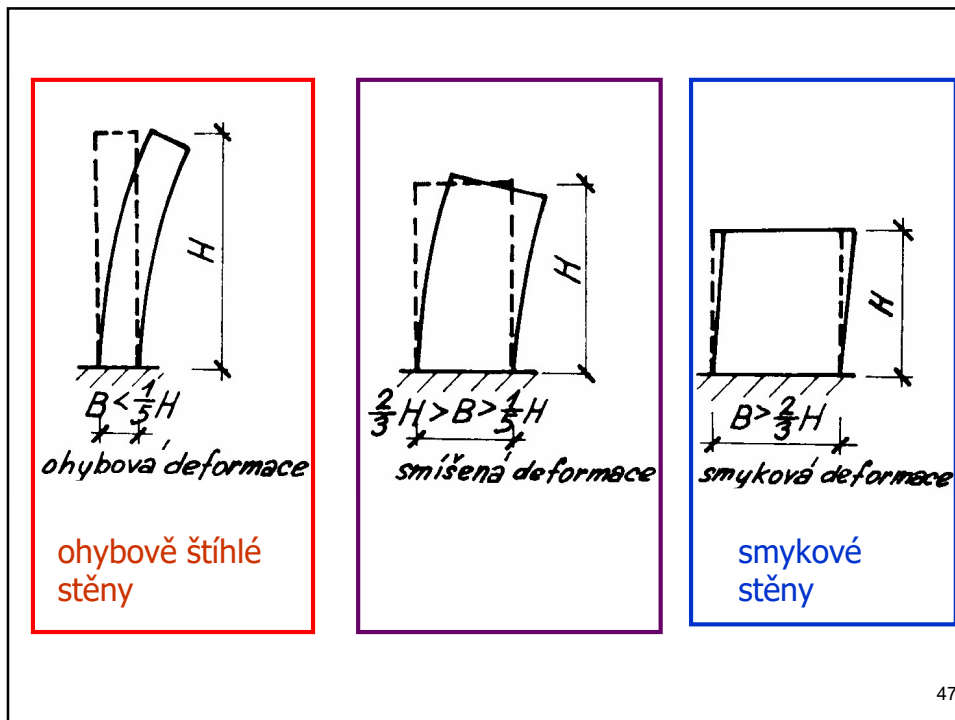
SÍLY v jednotlivých stěnách podle POMĚRU
TUHOSTÍ

- TUHOSTI stěn
  - ohybová
  - smyková ?
  - komplexní

TUHOST = zatížení, které vyvodí
jednotkový průhyb

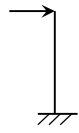
46

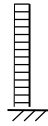

Ohybová tuhost

Výpočet dle Mohrových vět – duální nosník

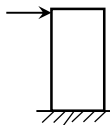

$$K = \frac{3EI}{H^3}$$

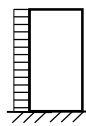

$$K = \frac{8EI}{H^4}$$

Smyková tuhost

$$K_s = \frac{AG}{\kappa H}$$

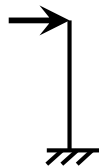
$$K_s = \frac{2AG}{\kappa H^2}$$

G ... modul pružnosti betonu ve smyku

κ ... součinitel (pro obdélník $\kappa = 1,2$ a $G = 0,435 \cdot E$)

49

Komplexní tuhost

$$y = y_H + y_V$$

$$y_1 = \frac{H^3}{3EI} + \frac{\kappa H}{GA}$$

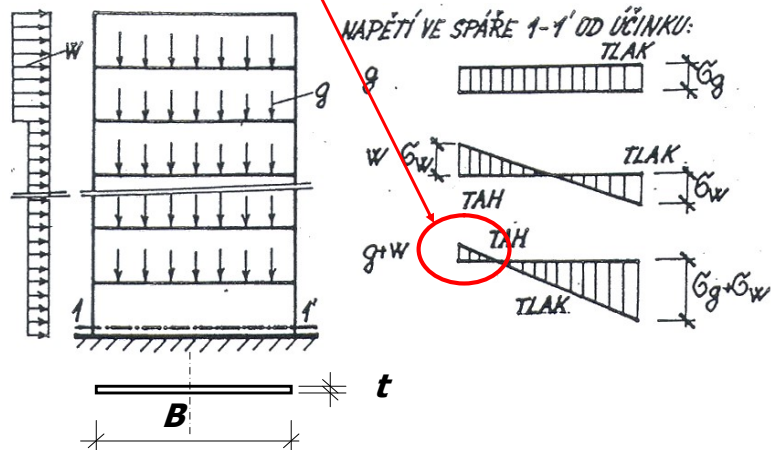
$$K_{\text{kompl}} = \frac{1}{\frac{H^3}{3EI} + \frac{\kappa H}{GA}}$$

$$\frac{1}{K_{\text{kompl}}} = \frac{1}{K_{\text{ohyb}}} + \frac{1}{K_{\text{smyk}}}$$

50

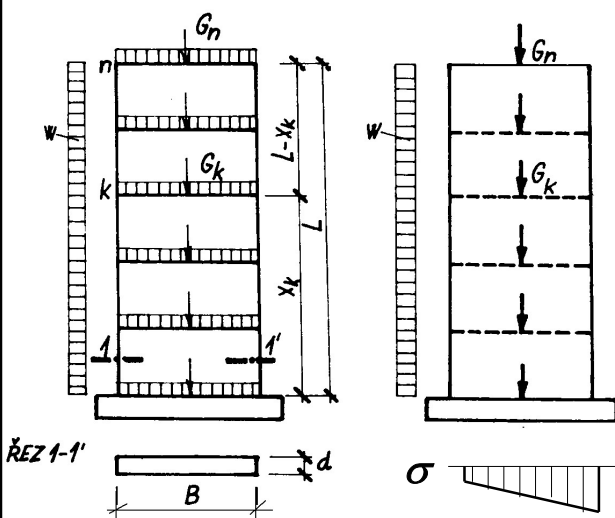
Zásady návrhu geometrie ztužujících prvků
(počet, tloušťka a délka stěn)

- omezení tahového napětí v patní spáře ... minimální svislé přetížení + vítr
- omezení průhybu

51

maximální zatížení stěny → namáhání → návrh výztuže
maximální vítr + maximální svislé zatížení

- dodržovat konstrukční zásady
- posoudit podmínky spolehlivosti

52

Vodorovná a příčná výztuž stěn

vodorovná výztuž:

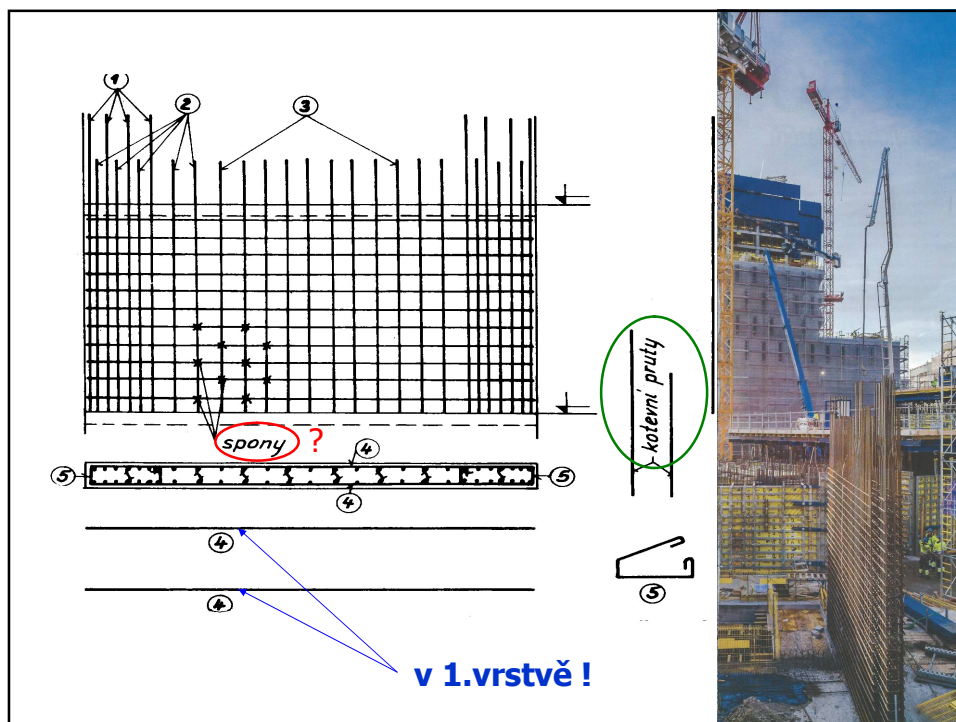
- fixace podélné výztuže
- zabránění vybočení podélné výztuže
  - ⇒ výztuž v 1. vrstvě
- smršťování

příčná výztuž:

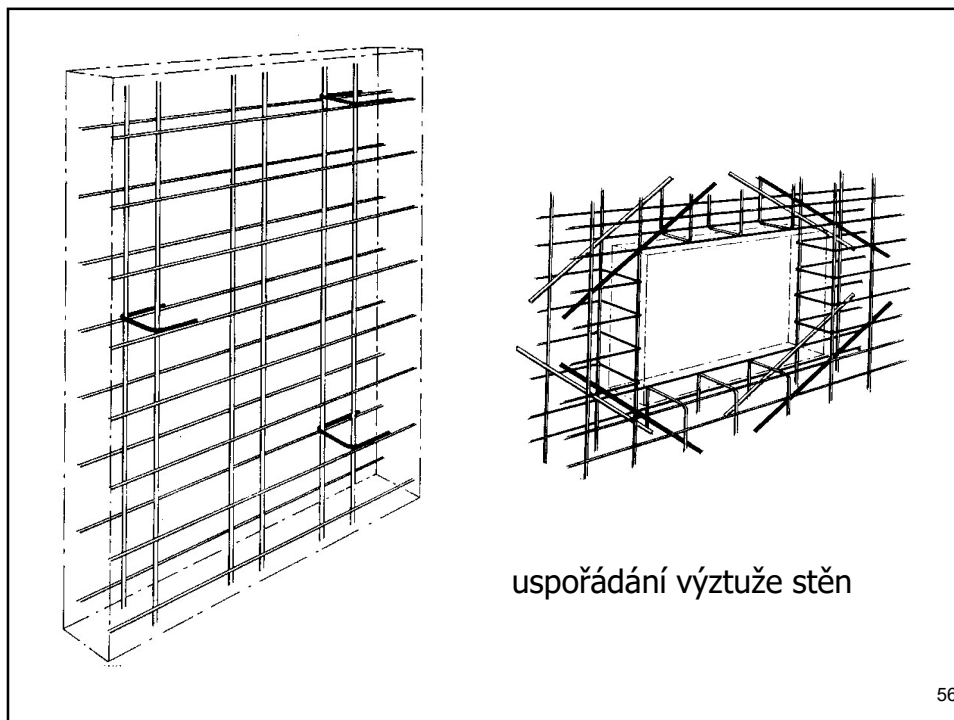
- spony
- a) při větším stupni vyztužení stěny
- b) pokud podélná výztuž blíže k povrchu

53

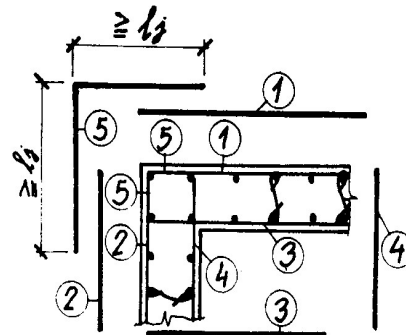
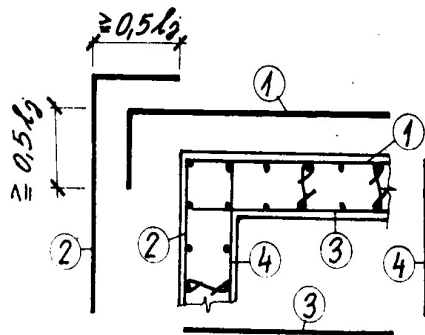
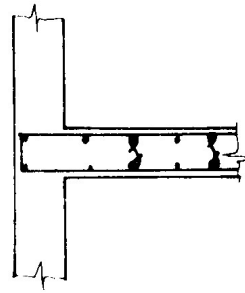
Parametr (viz obr. 18.1)		Desky	Trámy	Sloupy	STĚNY
Podélná nosná výztuž $\varnothing$	průřezová plocha výztuže $A_s \geq A_{s,min}$; $A_s \leq A_{s,max}$	$A_{s,min} = 0,26 f_{ctm} b_l d / f_{yk} \geq 0,0013 b_l d$	$\geq 0,0013 b_l d$	$A_{s,min} = 0,1 N_{Ed} / f_{yd} \geq 0,002 A_c$	$A_{s,vmin} = 0,002 A_c$
		$A_{s,max} = 0,04 A_c^{2)}$		$A_{s,max} = 0,04 A_c^{2)}$	$A_{s,vmax} = 0,04 A_c^{2)}$
	maximální osová vzdálenost prutů	$s_{s,t,max} = 2 h \leq 300 \text{ mm}$	-	-	$s_{wl,t,max} = 3 h \leq 400 \text{ mm}$
	minimální počet prutů	$(1000 / s_{s,t,max}) \varnothing / \text{m}$	-	$\phi_{min}^{3)}$ v každém rohu	$(1000 / s_{wl,t,max}) \varnothing / \text{m}$
minimální světlost mezi pruty	max. z hodnot: $1,2 \phi$; $d_g + 5 \text{ mm}$; 20 mm; d_g – rozměr největšího zrna kameniva				
Příčná výztuž	minimální průměr $\phi_{t,min}$	-	viz vztahy (18.8) až (18.10)	$\phi_{t,min} \geq 6 \text{ mm}$ (5 mm svař. síť)	Při $A_s \geq 0,02 A_c$ spony – kde $\phi_{t,min}$ a $s_{wl,t,max}$ <i>stejně jako u sloupů</i> ^{5/6)}
	maximální vzdálenost $s_{t,max}$			$s_{cl,t,max}^{4)} \leq 20 \varnothing \leq b \leq 400 \text{ mm}$	
Rozděl. výztuž (vodor. u stěn)	minimální průřezová plocha	$A_{st,min} \geq 0,2 A_s$	-	-	$A_{s,hmin}^{7)} \geq 0,25 A_{s,v}$; $A_{s,hmin}^{7)} \geq 0,001 A_c$
	maximální vzdálenost s_{max}	$s_{st,t,max} = 3 h \leq 400 \text{ mm}$	-	-	$s_{wl,hmax} = 400 \text{ mm}$

55

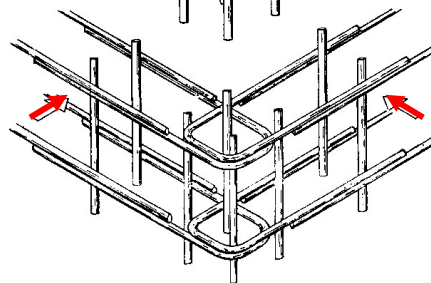
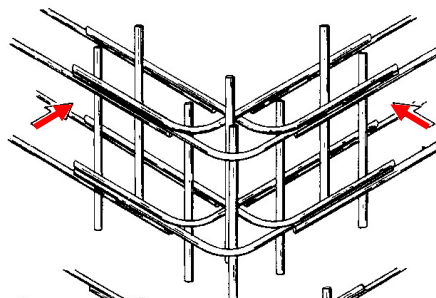

56

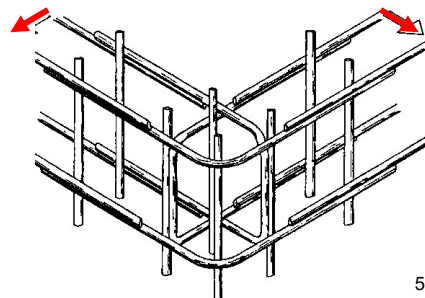
detaily vyztužení
styčnicků

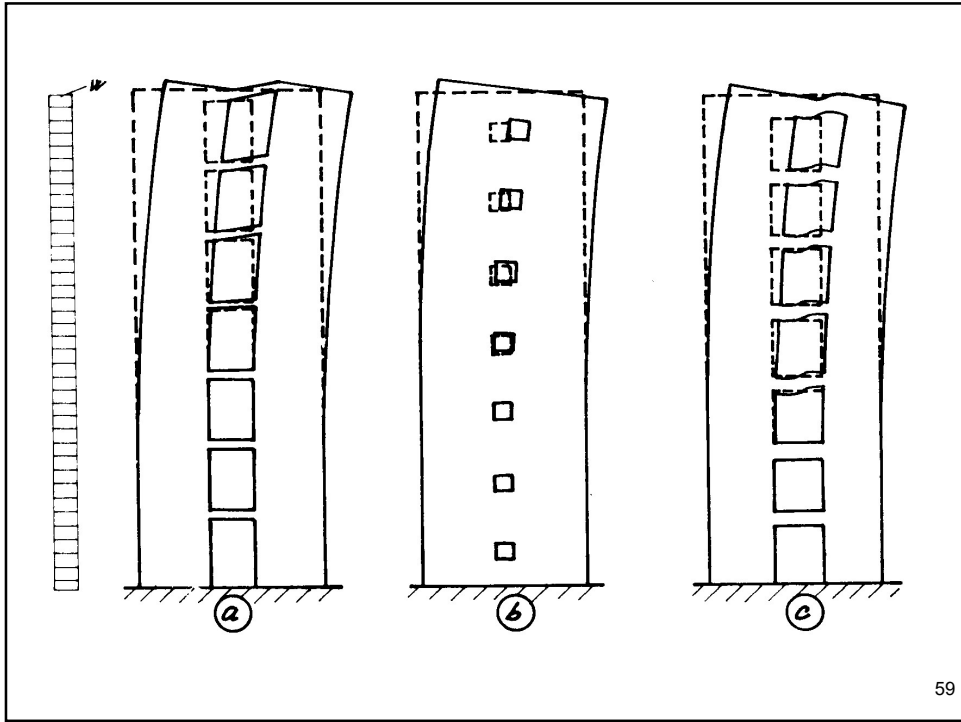
57

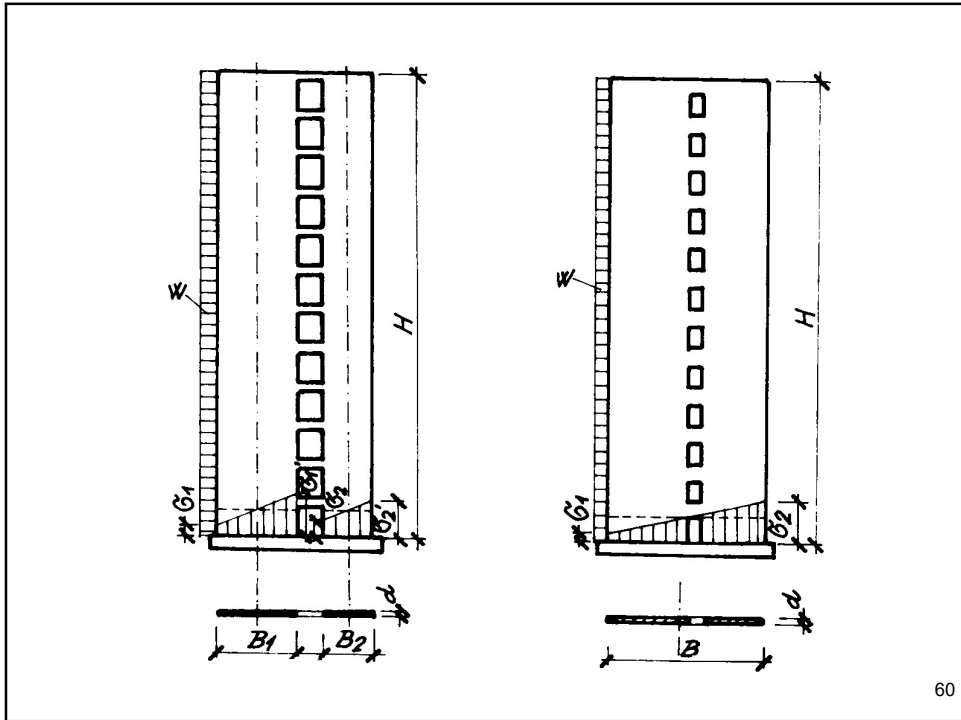
vyztuž stěn v rozích

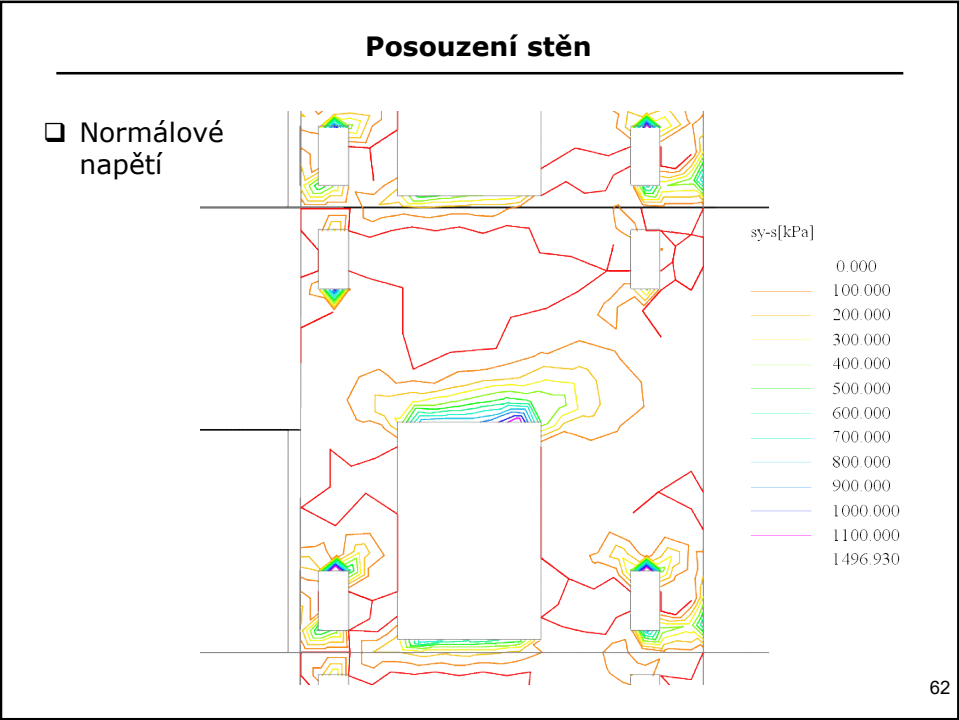
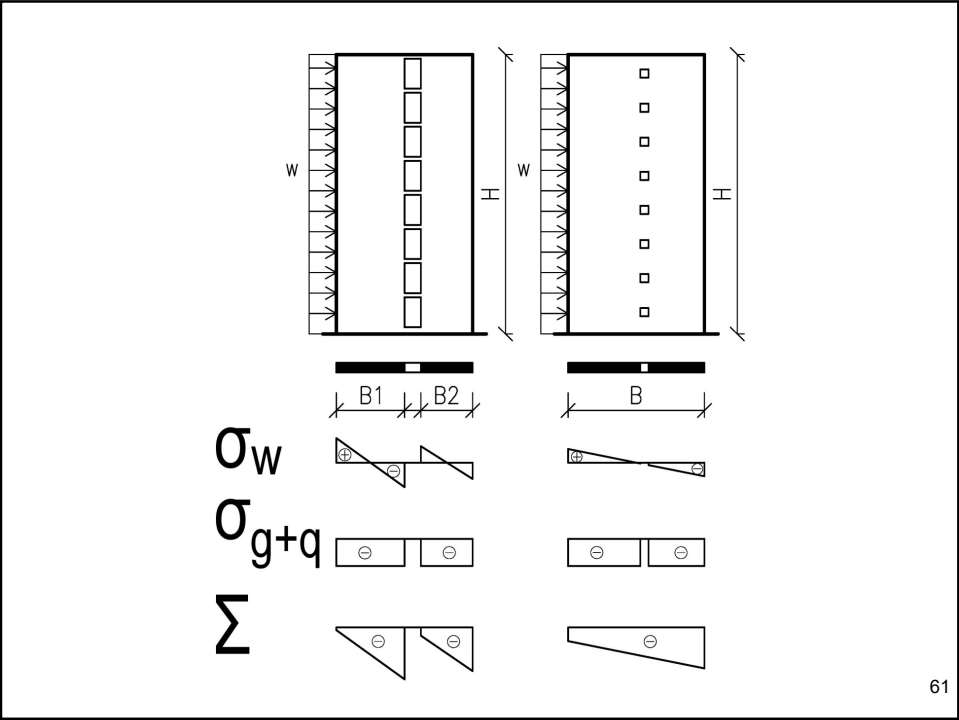
58

59

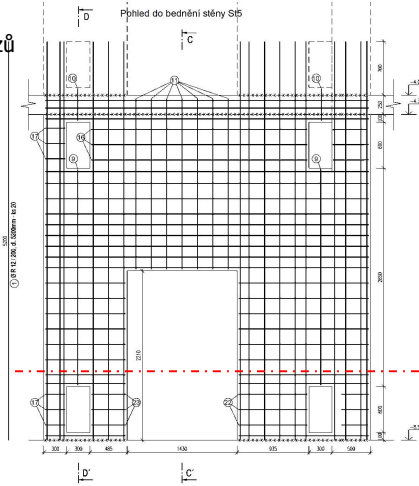
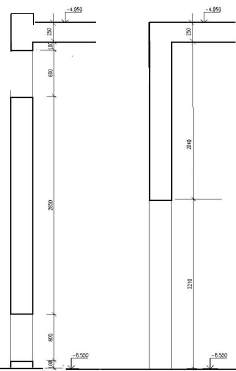

60

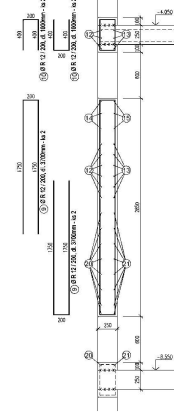
Výztuž stěn

pokud je otvorů více, nutno
doplnit dostatečný počet řezů

+ ŘEZ C - C'

REZ D - D'

ve výkresu tvaru – řez svislými nosnými konstrukcemi zhruba ve třetině výšky
tlustá čára ... nosné konstrukce přes celou výšku podlaží, tence nadpraží otvorů